

כהן ללוי, שם היה הכהן שומר וישן, למה לא יענה כדי לזרו את כל השומרים, וגם בעל באר שבע כתב כן עכ"ד.

★ ★

אבל מהרמב"ם מדייק התפא"י (בכועז אות ג') שגם על הכהנים הי' מחזור. וכן דעת הרע"ב כמבואר בתוי"ט שם.

אלא דקשה לפי זה אמאי תנן: והם אומרים מה קול בעזרה? קול בן לוי לוקה. וקשה כיון דמחזור שם אכהנים מנא להו לומר דבן לוי לוקה דלמא כהן הוא דלקי? ותי' בתפא"י די"ל דגם כהן הוא בכלל בן לוי, שהכהנים גם נקראו לויים, א"נ שכהן הי' נענש באופן אחר, ולא במלקות.

ובליקוטים שבמשניות בשם ס' שושנים לדוד כתב, לפי שהכהנים זרזים הם, ולא מצוי שיישנו על משמרתם.

★ ★

במשנה: ורשות היה לו לשרוף את כפותו.

כתיב (דברים ג' ז'): וכל הבהמה ושלל הערים בזונו לנו. והנה לעיל, (ב', ל"ד), פירש"י, בביזת סיחון נאמר, בזונו לנו, לשון ביזה, שהיתה חביבה עליהם ובזוזים איש לו, וכשבאו לביזת עוג כבר היו שבעים ומלאים והיתה בזויה בעיניהם ומקרעין ומשליכין בהמה ובגדים ולא נטלו כי אם כסף וזהב, לכך נאמר בזונו לנו לשון בזיון, כך נדרש בספרי בפרשה, (במדבר כ"ה), וישב ישראל בשיטים.

וקשה, האיך היו מקרעין ומשליכין בהמה ובגדים. והרי עברו על לאו דלא תשחית, דאסור להשחית דבר שיש ממנו הנאה לבני אדם.

וי"ל, דכיון שהבגדים והבהמות לא היו עדיין שלהם ולא התכוונו לזכות בהם, והווי הפקר, לכן לא היה בהשחתתם איסור כל תשחית.

ומכאן ראייה למה שכתב בפירוש הרא"ש, מדות פ"א מ"ב, דאיתא שם, איש הר הבית היה מחזור על כל משמר ומשמר ואבוקות דולקין לפניו וכל משמר שאינו עומד ואומר לו, איש הר הבית שלום עליך, ניכר שהוא ישן חובטו במקלו ורשות היה לו לשרוף את כפותו, וכתב שם בפירוש הרא"ש,

ואין כאן משום כל תשחית משום דהפקר בי"ד הוה הפקר, א"כ שמע מינה דבהפקר ליכא ללאו דכל תשחית. (ספר יקרא דאורייתא פ' דברים בשם ס' מקרא מפורש)

★ ★

במשנה: ורשות הי' לו לשרוף את כפותו.

ברא"ש כאן כתב: ואין כאן משום כל תשחית משום דהפקר בי"ד היה הפקר עכ"ל.

והקשה חכ"א בספר שיח התורה: וצל"ע מה שייך מה שהפקר בי"ד הפקר להא שאין כאן כל תשחית-הרי זה מהני לכאור' רק דלא היה גזל, ואין זה שייך לבל תשחית

והשיב לו הגאון ר' חים קנייבסקי שליט"א: י"ל דס"ל דבדבר דלא שייך בו בעלים אין בו כל תשחית ע"כ.

וכבר העיר בזה בספר דבר אברהם (ח"א ס' ט"ז ס"ק כ"ד). והביא לתרץ דבכלל הפקר בי"ד הפקר ילפינן מיחרם כל רשותו, שברשות ביד בי"ד להשחית רכוש. והדבר אברהם כתב דאולי יש ט"ס בהרא"ש וז"ל: ואין כאן משום "בל תגזול", משום דהפקר בי"ד הפקר.

וראה לעיל בתמיד (כ"ח ע"א) מש"כ בס"ד בזה.

★ ★

במשנה: ר' אליעזר בן יעקב אומר פעם אחת מצאו את אחי אמא ישן ושרפו את כפותו.

בתפארת ישראל (אות כ"ב) כתב דראב"י חולק את"ק, וס"ל דאינו לוקה ומשלם (-שישרפו את כפותו גם כן) אלא שרפו את כפותו ולא יותר. וקמ"ל נמי שאף שומר חשוב כזה, אחי אמו של ראב"י, לא חששו עליו ושרפו את כפותו.

ובליקוטים שבמשניות מביא מס' שושנים לדוד שראב"י בא לומר, שלא רק הכהן הממונה יכול לשרוף את כפותו, אלא אף בני המשמר עצמם יכולים לשרוף את כפותו, כדקאמר שפעם אחת "מצאו" כו', היינו אנשי המשמר מצאו, והם שרפו את כפותו.

★ ★